

[Helge Larsen.]

skal ske med det samme. Den kan af hensyn til udarbejdelsen af den oldislandske ordbog udtrækkes over 25 år; og mon ikke det dansk-islandske udvalg af videnskabsmænd, der i henhold til lovforslagets § 3 skal gennemgå håndskrifterne og gøre indstilling om, hvilke der skal overføres til universitetet i Reykjavik, vil kunne forhandle sig til rette om alle disse ting, når først dømmingerne efter den strid, der har stået om sagen, har lagt sig?

Jeg kan naturligvis meget vel forstå den sorg, ja, måske bitterhed, der kan gribe danske forskere, når de nu ser et rigt arbejdsfelt forhold ændret så væsentligt, som det vil ske. Jeg skal derfor heller ikke kommentere de skarpe udtalelser, der er faldet, og de rygter om ejendommelige planer om at modarbejde lovens realisation, som har været sat i omløb. Jeg vil derimod holde mig til det positive, der har været ført frem af mange videnskabsmænd, der er modstandere af håndskrifternes udlevering, nemlig det synspunkt, at de islandske håndskrifter udgør en fællesnordisk og fælleseuropæisk kulturarv, et synspunkt, jeg ganske deler og forstår også ud fra de forudsætninger, jeg selv har fra min tid ved Københavns universitet, hvor jeg under mit fagstudium i en vis udstrækning beskæftigede mig med oldislandsk litteratur. Men den opfattelse, at der her er tale om en fælleseuropæisk kulturarv, taler ikke imod at overføre en del af håndskrifterne til Islands universitet. Ansvar for en fælleseuropæisk kulturarv må tilsige os, at den nyttiggøres i forskningens tjeneste, og intet tyder på, at det ikke vil ske, når Islands universitet får den, fordi der dér vil være mulighed for at uddanne de fleste forskere med naturlige forudsætninger i sprog og topografisk og historisk baggrund. Dernæst tilsiger dette ansvar os også, at der uden nationale hensyn etableres det bedst mulige samarbejde om håndskrifternes bevaring og udforskning, og her vil danske videnskabsmænd, der har gjort så stor en indsats i det arnamagnæanske institut, fortsat kunne yde noget meget væsentligt i samarbejde med islandske forskere og dermed i allerbedste forstand varetage en fælleseuropæisk kulturarvs interesser, for til denne kulturarvs ædleste indhold hører jo nemlig også dette,

at videnskaben er international og ikke træder i noget andet formåls tjeneste end videnskabens.

Aksel Larsen: Selv om forberedelsen af denne sag ikke synes at have været så god og omfattende, som den burde have været, før lovforslaget og forslaget til beslutning blev fremsat i folketinget, forekommer det mig, at sagen igennem udvalgets arbejde og den i forbindelse med dette arbejde løbende offentlige diskussion er blevet tilstrækkeligt oplyst til, at folketinget er i stand til at træffe beslutning.

Jeg holder mig til de principielle udtalelser, jeg fremsatte ved sagens første behandling. Jeg har ikke skiftet mening siden da. Jeg er af den opfattelse, at nu må denne sag afgøres, og jeg er af den opfattelse, at håndskrifterne bør udleveres til Island. Hvad enten det drejer sig om det, man vil kalde originale håndskrifter, eller senere på Island foretagne afskrifter af originale håndskrifter, er de skrevet af islændinge, og selv om deres indhold selvfølgelig er fællesnordisk kulturgods, så må de dog opfattes som islandsk folkeeje.

Jeg forstår på sin vis godt, at man føler trang til i nogen grad at gøre dette til et juridisk spørgsmål. Jeg forstår godt, at man vil pukke på juridiske synspunkter. Jeg forstår godt, at man vil påvise, at rent juridisk har Danmark — det være sig igennem universitetet og det arnamagnæanske institut eller igennem det kgl. bibliotek — ejendomsretten til disse håndskrifter, og jeg forstår også godt, at man ud fra forskellige juridiske synspunkter vil hævde, at folketinget ikke er kompetent til, uden at det må betragtes som en ekspropriation, at bestemme, hvor disse håndskrifter skal placeres, men på den anden side mener jeg ikke, at man bør lægge for megen vægt på de juridiske lærdes disputer om denne sag. Det er ikke værdigt at gøre den til emne for sådanne juridiske disputer, og juridiske synspunkter kan efter min mening ikke være afgørende i denne sag. Det afgørende er, at her er det nordisk kulturgods, der er reddet af islændinge derved, at de har nedskrevet det. Det er håndskrifter, hvis indhold virkelig er islandsk folkeeje. På grund af ganske bestemte forhold er de fjernet fra Island og havnet